

12. Interpelácia poslanca Národnej rady Slovenskej republiky O. Dostála na ministerku školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky M. Lubyovú podaná 31. októbra 2019 vo veci poplatkov za členstvo v medzinárodných vedeckých organizáciách

Ondrej Dostál

poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 31-10-2019		
Číslo spisu: FREDS-576/2019		
Listy: 1/1	Prílohy: 1/2	
RZ	ZP	LU

JUDr. Mgr. Martina Lubyová, PhD.

ministerka školstva, vedy, výskumu a športu

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Bratislava

Bratislava, 30. októbra 2019

VEC: Interpelácia na ministerku školstva, vedy, výskumu a športu podaná vo veci nezaplatenia členských poplatkov do medzinárodných vedeckých organizácií.

Vážená pani ministerka,

v súlade s čl. 80 Ústavy Slovenskej republiky a § 129 zákona o rokovacom poriadku si Vám dovoľujem podať nasledovnú interpeláciu.

Vaša doterajšia akademická kariéra je spätá so Slovenskou akadémiou vied (SAV), preto si určite uvedomujete dôležitosť spolupráce európskej vedeckej komunity v celoeurópskych inštitúciách. Mám na mysli predovšetkým celoeurópske laboratóriá pre experimentálnu vedeckú prácu, ktoré sú tak nákladné, že si ich väčšina európskych krajín samostatne nedokáže z finančných dôvodov nielen vybudovať, ale ani prevádzkovať. Jedným z nich je Institut Laue-Langevin v Grenoble (ILL).

ILL prevádzkuje v súčasnosti najintenzívnejší zdroj neutrónov na svete, ktorý využíva ročne cca 2000 užívateľov z členských krajín vo viac ako 750 rôznych experimentoch v rôznych odboroch – napr. vo fyzike, chémii, kryštalografii, biológii, biochémií, výskume liečiv, materiálovom výskume, inžinierskych vedách, ale aj vo vedách o Zemi (mineralógii, geológii), výskume palív, v štúdiu životného prostredia, v archeometrii atď. ILL dlhodobo významne participuje na European Strategic Forum for Research Infrastructure (ESFRI).

Na základe odporúčaní odborných grémií prof. Ján Mikolaj ako minister školstva súhlasil 26. 6. 2008 s vedeckým členstvom Slovenskej republiky v ILL prostredníctvom konzorcia Central European Neutron Initiative (CENI), združujúcom s týmto cieľom Rakúsko, Česko, Maďarsko a Slovensko. Univerzitu Komenského v Bratislave poveril zastupovaním SR v tomto konzorciu. Vedecké členstvo SR a ostatné poverenia obnovil ako minister prof. Dušan Čaplovič 8. 6. 2013. Od roku 2015 bol funkciou garanta spolupráce s CENI+ILL poverený celosvetovo uznávaný mladý odborník na aplikácie neutrónovej fyziky Mgr. Norbert Kučerka, DrSc., ktorého presvedčili, aby sa po 11 rokoch úspešného pobytu v USA a Kanade vrátil do vlasti. V súčasnej dobe je aj zástupcom riaditeľa pre vedu vo Frankovom laboratóriu neutrónovej fyziky v Spojenom ústave jadrových výskumov v Dubne (SÚJV).

Detaily o výsledkoch práce slovenských kolektívov v ILL sú podrobne popísané v každoročných správach podávaných Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR. Každoročne kolektívy zo SR kvalitou svojich návrhov na experimenty presvedčujú príslušné odborné komisie v ILL tak, že sme ako

krajina v tvrdej celoeurópskej konkurencii získali na zariadeniach v ILL merací čas presahujúci dvojnásobok kvóty patriacej nám podľa výšky členského príspevku.

Napriek týmto nesporným úspechom slovenskej vedy Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR nie je schopné uhradiť náš členský príspevok do ILL za minulé obdobie, napriek mnohonásobným upozorneniam, že sme sa k tomu zaviazali podpisom dohody s ILL. Podľa mojich informácií sa o tom rokuje na rôznych úrovniach riadenia ILL, na ktorých participujú zástupcovia krajín EÚ. Okrem medzinárodnej hanby pre SR to znamená aj možnosť, že podľa platnej dohody s CENI-ILL môže ILL pokryť našu pozdĺžnosť pôžičkou z komerčných zdrojov a jej následným vymáhaním súdnou cestou. Neprikročilo sa k tomu len vďaka dobrým osobným kontaktom našich vedcov s vedením ILL a vďaka ich kvalitnej vedeckej práci. Je to pre celú slovenskú odbornú verejnosť, ale aj republiku, veľká hanba. Netýka sa to ale len ILL. Podľa mojich informácií podobne koná ministerstvo aj v prípade SÚJV Dubna. A podobný prípad je aj už široko medializovaný prípad CERN.

Preto sa na Vás obraciam s nasledovnými otázkami, na ktoré žiadam odpoveď:

- 1. Prečo štát nezaplatil členské poplatky do medzinárodných vedeckých organizácií, aké sú dôvody?**
- 2. Ktorým ďalším medzinárodným vedeckým organizáciám okrem CERN, ILL a SÚJV Dubna ešte štát neuhradil členské poplatky?**
- 3. Kto je za vzniknutú situáciu zodpovedný?**

V podobných prípadoch sa často iba konštatuje, že „sa stala chyba“. Chyby však zvyčajne robia konkrétni ľudia. Kto sú v tomto prípade konkrétni ľudia, ktorí sú za vzniknutý stav zodpovední? Myslím predovšetkým ľudí, ktorí mali v tomto prípade riadiacu a rozhodovaciu právomoc. Necítite sa ako ministerka školstva, vedy, výskumu a športu (od 13. septembra 2017) spoluzodpovedná za vzniknutú situáciu?

- 4. Aké dôsledky budú vyodené voči tým, ktorí sú za vzniknutú situáciu zodpovední?**

Boli už voči ľuďom, ktorí tento stav spôsobili vyodené nejaké dôsledky? Prípadne vyvodili ich oni sami? Vyvodíte Vy sama voči sebe nejaké dôsledky zo vzniknutého stavu?

- 5. Aké okamžité a/alebo krátkodobé opatrenia budú prijaté, aby sa zabezpečila čo najskoršia možnosť slovenských vedcov opätovne sa zapojiť do výskumných projektov v rámci medzinárodných vedeckých organizácií?**

Kedy predpokladáte, že budú uhradené členské poplatky do medzinárodných vedeckých organizácií? Aké dodatočné náklady budú spojené s riešením tohto akútneho problému?

- 6. Aké opatrenia boli alebo budú prijaté, aby sa podobná situácia nezopakovala?**

Okrem toho, že treba riešiť akútny problém s nezaplatením členského za uplynulé, resp. nadchádzajúce obdobie, zaujíma ma, či ministerstvo uvažuje dlhodobo a koncepčne a má už dnes pripravené riešenie, aby zabránilo opakovaniu týchto problémov v budúcnosti.

S pozdravom

